

Organ Spółki Wydawniczej — Wychodzi raz na tydzień.

ROK III

KURYTYBA, DNIA 31 SIERPNI 1922.

Nr. 35.

Adres dla listów: — Curytyba, Caixa Postal — Adres Redakcji: 155 Curytyba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Warunki prenumeraty:

W Brazylii łącznie	— z dołu 11\$000, z góry	10\$000
Półrocznie	—	5\$500
Kwartalnie	—	3\$000
Miesięcznie	—	1\$000
W Argentynie	—	10 pezów
W Ameryce Północnej i Kanadzie	—	3,50 dol.
W Europie	—	12\$000
Numer poszczególny	—	200 rs

Gospodarka Skarbowa w Polsce.

Były minister skarbu, Profesor Michalski, który przez 9 miesięcy urzędowania poznał znakomicie gospodarkę skarbową Polski, pisze obecnie w gazetach o niedoborach Skarbu państwa. Rok 1922 zakończy się w Polsce wedle rachub tego znakomitego ministra niedoborem 400 miliardów marek polskich. Do przyczyn tego straszego pozornie niedoboru zalicza p. Michalski:

a) zbyt niskie niektóre dochody skarbowe,
b) przedewszystkiem zaś olbrzymia ilość pracowników państwowych (427,000) których państwo nie jest w możności utrzymać i odpowiednio opłacić.
c) Najważniejsza przyczyna niedoboru, to szalony i rosnący deficyt kolejowy. Wedle rachunków przedłożonych przez komisję ministerstwa kolei jest przy kolei około 40,000 ludzi za wiele;

d) dalej — rzecz ogromnej doniosłości, przedsiębiorstwa państwowe nie mają dziś ani chęci, ani potrzeby oszczędnej pracy. Czego im bowiem nie dostaje, musi dostarczyć obecnie minister skarbu. Dlatego p. Michalski podziela najzupełniej zapatrywanie francuskiego zarządu skarbu, że obroty państwowych przedsiębiorstw należy wyodrębnić z obrotu ogólnopństwowego. One muszą swoje wydatki pokrywać bieżącymi dochodami, które muszą wygospodarzyć. Kolej, czy poczta są przedsiębiorstwami nie urzędem państwowym. Minister poczty i kolei musi tak gospodarować aby wygospodarzyć pokrycie bieżącego zarządu. Jeżeli tego nie potrafi, winien zrobić miejsce innemu, a jeżeli inny, drugi, trzeci, też tego nie potrafi, wtedy zgodnie z opinią związku polskich inżynierów kolejowych z dnia 19-go i 20-go marca b. r. — który nie widzi w najbliższej przyszłości zmiany sposobu gospodarki kolejowej, — należy kolej wydzierżawić.

Państwa, które wojnę światową wygrały, nie miały kolei w swym zarządzie. Tylko ciśnie pojęcie i szowinizm każe się kurozowu za każdą cenę

trzymać przy państwowej kolei. My ani olbrzymich kapitałów nie mamy na wkłady i rozbudowę sieci kolejowej, ani zdolności organizacyjnych i administracyjnych kolejowych.

Ktoby samem śrubowaniem podatków bardzo znacznym chciał leczyć nasz deficyt, zrobi to samo doświadczenie, które zrobiła Wielka Brytania w roku zeszłym. Przeciagnię strunę, nadweryż gospodarstwo społeczne, a celu nie osiągnie. Oczywiście szereg podatków (np gruntowy) można śmiało podnieść.

Z tego powodu Pożyczka zagraniczna jest niezbędna.

— Wobec tego, że państwo wość dopiero budujemy, że mamy z natury rzeczy młody i wyrabiający się dopiero zarządek skarbowy, że dalej po 7-letniej wojnie mamy za zadanie odbudowę olbrzymia, wprost bezbrzeżna, musimy pociągnąć pokolenia przyszłe do przyczynienia się do tych olbrzymich wydatków.

Do tego potrzebować będziemy znacznych pożyczek zagranicznych. Zagranica zaś udzieli nam pożyczki tylko wtedy, jeżeli się będziemy sprawnie i gospodarnie rządzić i oczywiście w razie szczerzej naszej pokojowości, której dałem wyraz w mojej mowie z 28-go marca na podstawie upoważnienia Rady ministrów.

Całe więc nasze dzisiejsze zapotrzebowanie skarbowe na wkłady (132 miliardów) oraz część wydatków na założenie państwa, to jest około połowy niedoboru, mogą i winne być pokryte pożyczką zagraniczną.

Wreszcie zastanawiając się nad niedoborem kolejowym wskazał p. Michalski na następujące jego przyczyny: Niejednolita organizacja kolejnictwa (cztery systemy odziedziczone po zaborach), nadmiar personelu; za małe obroty, spóźnione podwyżki przewozowe i różne wady w zarządzie. Bez uzdrowienia gospodarki kolejowej oświadczył p. Michalski nie ma mowy o uzdrowieniu skarbu i wprowadzeniu nowego pieniądza (złoty polski).

Upadek Michalskiego spowodował ogromne obniżenie naszego pieniądza, a beżmyślnie przeciąganie przesilenia rządowego dopełniło reszty. Przeszło miesiąc upłynął nim przyszli

nowi ministrowie. Straty, które ponosi państwo, wynosiły 1 miliard marek polskich dziennie. Wiadomość, że Korfanty ma zostać prezydentem ministrów, podniosła markę polską o 40 punktów na dolarze. Takie zagranica żywiła zaufanie do ministra Michalskiego, którego do ponownego objęcia skarbu wezwał Korfanty.

Gdy naczelnik państwa Józef Piłsudski odmówił uznania Korfantemu, marka spadła natychmiast o 240 punktów w stosunku do dolara, i z tego upadku do dnia dzisiejszego się nie podniosła. (W czasie rządu Michalskiego płacono za 1\$000 350 obecnie zaś za 1\$000 płaci się 870 a ostatnio nawet już 1000 marek polskich). To najlepiej wskazuje, po czyżej stronie słusznosc i jak zagranica ocenia nieustanne, lekkomyślne zmiany rządów w Polsce. Niedobór 400 miliardów, jak powiędzieliśmy pozorny tylko, byłby znacznie zmniejszył minister Michalski. Monopol tytoniowy jest w Polsce w tej chwili nie do przeprowadzenia wobec nieprzygotowanych do tego urzędników, tudzież niemożności przeprowadzenia monopolu we wrogim nam Gdańsku i na świeżo objętym Górnym Śląsku. Dlatego też w roztropności swej postanowił monopol ten wydzierżawić na pewną liczbę lat za 1) wypłacenie rocznie rządowi 80 miliardów, 2) niezależnie od tego pożyczkę 300 milionów franków i 10 milionów funtów szterlingów, 3) za równoczesny udział państwa w zyskach, co miałoby zapewnić skarbowi jeszcze dalsze znaczne wpływy.

Wszystko to razem z ministrem Michalskim upadło ku niepowetowanej szkodzi państwa. Oby ten czas spadku naszego pieniądza jak najrychlej się skończył!

OBRONNOŚĆ PAŃSTWA POLSKIEGO.

Względy obrony państwa wymagają ciągłej współpracy całego narodu z armją, słusznosc więc wojskowość stara się utrzymać związek z resztą społeczeństwa. Takim nawiązaniem niej ze społeczeństwem ogólnym była Akademia, którą niedawno urządziło Okręgowe Towarzystwo Wiedzy Wojskowej w Poznaniu, zapraszając na nie przedstawicieli nauki, przemysłu, pracy i t. d. Akademię zagał prezes Towarzystwa Wiedzy Wojskowej generał Serda Teodorski, przedstawiając cele Towarzystwa, z których jednym jest uświadamianie społeczeństwa, że w czasie wojny

ma ono obowiązek wesprzeć armję wszelkimi siłami.

Historję Towarzystwa skreślił następnie major sztabu generał Rostworowski; referat o »Obronności Państwa Polskiego« wygłosił pułkownik sztabu generał Kleberg. Polska, mówił referent ma niewygodne położenie geograficzne. Granice zachodnie od strony Niemiec wynoszą 780 kilometrów, granice z Prusami Wschodnimi 410 kilometrów, z Rosją zaś 940. Na zachodzie na przestrzeni zaledwie 20 — 30 kilometrów, Odra tworzy granicę naturalną, zresztą granica jest otwarta. Poznańskie, wysunięte jak bastion w Niemcy, podczas wojny może być uderzeniem od Śląska i z drugiej strony od Pily łatwo odcięte.

Francja na 40 milionów mieszkańców graniczy z Niemcami na przestrzeni 350 kilometrów. Na metr granicy więc przypada 110 mieszkańców. W Niemczech na metr granicy wypada 40, w Polsce zaś tylko 13 mieszkańców. Nasze centrum przemysłowe, Górny Śląsk, leży na samej granicy najsilniejszego wroga. Wąski korytarz gdański odciąć wrogowi nietrudno. Granica wschodnia nasza jest krótsza i ubezpieczona na dość znacznej przestrzeni bagnami pińskimi.

Trudności położenia musimy wynagrodzić innemi walorami, wzmacniając naszą siłę wewnętrzną i moralną, która jest podczas wojny czynnikiem tak ważnym.

Przeciw Niemcom i Rosji, które liczą razem 190 milionów mieszkańców, w przyszłej wojnie liczyć możemy na pomoc Francji, Rumunii, Czechosłowacji, Jugosławii, Estonii, Łotwy liczących wraz z Polską 120 milionów mieszkańców, przewyższających intelektualnie i moralnie Rosjan o wiele.

Przy najwyższym wysiłku Polska powołać może 15 proc. ludności pod broń uzyskując armję 3-milionową. Poza armję w polu stanąć musi wewnątrz armja pracy i nauki, by zaopatrzyć walczących.

W każdym ministerstwie już w czasie pokoju powinienby być departament obrony państwa, któryby przygotowywał państwo do zadań przyszłej wojny.

Niemniej zajmujący referat wygłosił major Giżewski, który mówił o przemyśle wojennym Polski. Przemysł ten jest słaby jeszcze i dopiero w początkach. Rozwój jego umożliwi armję, która dotychczas dała zamówienia 600 firmom.

Pożądaniem byłoby założenie fabryki dział jako oddziału naprzykład jednej z fabryk

wagonów, dalej fabryki karabinów, przyczem Ministerstwo spraw wojskowych oddałoby instalacje fabryki takiej z Gdańska, które przypadły Polsce. Tak samo rząd poparłby fabrykę samochodów i obrabiarzek. Konieczną jest budowa państwowej fabryki środków wybuchowych. Jak dotychczas przemysł nasz nie może zaspokoić potrzeb naszej armji, musimy więc większość materiałów wojennych sprowadzać z zagranicy.

Odczyty wywołały ożywiony spór, w którym zabierali głos i przedstawiciele świata cywilnego, dziękując Akademii za jej urządzenie.

Akademją rozpoczął się Zjazd poszczególnych kół garnizonowych Towarzystwa Wiedzy Wojskowej D. O. K. Poznań.

Wiadomości.

Z POLSKI.

WYBORY DO SEJMU 29-go PAZDZIERNIKA, DO SENATU 5-go LISTOPADA.

Wybory całego obszaru Rzeczypospolitej Polskiej wybierają 444 posłów, z czego 372 przypada z list okręgowych, a 72 z list państwowych.

ORDYNACJA WYBORCZA DO SENATU.

Warszawa. Komisja konstytucyjna ukończyła omawianie projektu ordynacji wyborczej do Senatu. Ma się on składać ze 108 senatorów, z czego 90 przypada na okręgi województwa, a 18 na listy państwowe.

Odrzucono wniosek p. Liebermana o proporcjonalnem podniesieniu liczby posłów sejmowych z 432 na 480.

Kwestję rozdziału mandatów w poszczególnych okręgach odesłano do podkomisji, która po przeprowadzonym omawianiu zaproponowała klubom, ażeby z 350 mandatów okręgowych przypadało 259 na terytorjum narodowo-jednolite, a 101 mandatów na terytorjum wschodnie.

BOJOWE ORGANIZACJE RUSKIE W MAŁOPOLSCE.

Kraków. Pisma lwowskie coraz częściej zamieszczają wiarygodne informacje o zbrojnej propagandzie ruskiej wśród inteligencji, młodzieży i ochotników w Małopolsce Wschodniej, o coraz jawniejszej akcji różnych wyścigów z Wiednia i Pragi. Przedewszystkiem odnowili oni wszystkie spiskowo-bojowe towarzystwa, jak np. »Sicze«, a co więcej, stworzyli nawet »Związek Siczy« bez

protestu ze strony władz. Sokół ruski i »Sicze« pracują razem i jawnie prowadzą ćwiczenia i propagandę. Z temi organizacjami połączono skautów ruskich, to jest młodzież gimnazjalną, a przodownicy i instruktorzy skautów są ideowo związani z »Sicami«.

Ta robota wydała w ostatnich czasach skutki zwłaszcza, że organizatorzy, zarówno skautingu, jak i »Siczy«, tworzą tajne związki między sobą. Właśnie w krótkim okresie czasu, już po odezwie Trylowskiego, wysadzono domy policji w Jaworowie i Sądowej Wiszni, spalono kolejową wieżę wodną (po wypuszczeniu przedtem wody) w Lubaczowie i t. d., a we Lwowie, gdzie czujność społeczeństwa jest większa, posmarowano przynajmniej na skrzynkach pocztowych orły polskie czarną farbą i zniszczono je w ten sposób.

Oczywiście te rzeczy dzieją się nie bez wiedzy głównych polityków ruskich, ale ponieważ uchodzi to wszystkim zwykłe bezkarnie, tem łatwiej daje się młodzieży pchać do roboty terrorystycznej w tajnych związkach. Bezradność władz wobec tego wszystkiego i tolerowanie zarówno takiego »skautingu«, jak i »Siczy«, przyczynia się do takich przejawów anarchji, a co ważniejsze, ułatwia Rusinom reklamowanie się za granicą, że tu jest druga Irlandja, że mają tu miejsce zamachy i akty teroru.

Pozatem jest faktem, że do Małopolski Wschodniej zajeżdża mnóstwo podejrzanych kurjerów i wysłanów, a to z Czech, Węgier, Wiednia i t. d., nadchodzi tam też wiele podejrzanych przesyłek.

AMERYKAŃSCY POLACY DO KORFANTEGO.

Warszawa. Z Chicago nadszedł telegram od Związku Narodu Polskiego wyrażający w podniosłych słowach, uwielbienie i cześć dla Korfantego, jako premiera Polski.

ODSZKODOWANIE NIEMIEC DLA POLSKI.

Poznań. Rada Ligi Narodów zebrała w Londynie jednomyślnie przyjęła zalecenie komisji na zasadzie art. 312 traktatu wersalskiego. Posiedzenie odbyło się dnia 17-go lipca. Temsamem, zalecenie komisji stało się obowiązującym i dla Niemiec, które w ciągu dwóch tygodni licząc od dnia 17 b. m. muszą zapłacić w gotówce 125 milionów marek niemieckich tytułem odszkodowania za dokonane ubezpieczenia społeczne w byłej dzielnicy pruskiej.

MILJARDOWE BANKRUCTWO W ŁODZI.

Łódź. Wielkie wrażenie wywołała tu wiadomość o bankructwie wielkiej firmy włóknicznej Z Weinberga Niedobory są miliardowe. Właściciel firmy część majątku przepisał na żonę, a gotówkę zabrał i wyjechał za granicę, podobno na Litwę. Rozpisano za nim listy gończe.

TAJEMNICZY NAPAD NA POSŁA KS. KACZYŃSKIEGO

Warszawa. Dnia 22 lipca zjawił się w Sejmie komisarz policji i zawiadomił klub chrześcijańskiej demokracji, że nieznani sprawcy napadli na posła księdza Kaczyńskiego i zadali mu kilka ciężkich ran tłuczonych. Wiadomość spotka-

ła się z ogólnym oburzeniem i potępieniem w całej Izbie. Przypuszczają, że napad miał charakter polityczny. Nie jest jednak wykluczony fakt osobistej zemsty ze strony socjalistów, którym ks. Kaczyński przeszkadzał w rozpijaniu robotników.

WŚRÓD UKRAIŃCÓW NASTĘPUJE OTRZEŻWIENIE.

L w ó w. Wśród Ukraińców lwowskich daje się zauważyć znaczne otrzeźwienie, zwłaszcza dotyczy to obozu starszych polityków. Zwrot ten należy przypisać sprawozdaniom nadchodzącym z zagranicy, zwłaszcza z kół emigracji ruskiej w Wiedniu. Relacje te powiadają, że na emigracji już tylko drobna cząstka wierzy w możliwość urzeczywistnienia antypolskiego programu maksymalistycznego.

Jak slychać, oboz starszych polityków ukraińskich, wbrew woli młodzieży — bada obecnie Petruszowicza, czy nie należałoby rozpocząć rokowania z Polakami.

NIEMCY WYPĘDZAJĄ POLSKICH KSIĘŻY Z GÓRNEGO ŚLĄSKA.

Wściekłość Niemców za odebranie im części G. Śląska wyławowuje się w niesłychanych zbrodniach dokonywanych na ludności polskiej, a zwraca się ze szczególną zaciętością przeciw kapłanom polskim. Bandy Orgeschu wygnęły z niemieckiej części G. Śląska wszystkich niemal księży polskich sterowawawszy ich ciągłymi napadami rzucaniem do ich mieszkań granatów ręcznych i t. p. Opuścić swoje parafje musieli ks. Mateja ks. Pogrzeba, ks. Klimas. ks. Gniotek i cały ów zastęp dzielnych duszpasterzy i patriotów, synów włościan i robotników górnośląskich.

POLSKIE PRAWA NA ODRZE

Berlin. Na podstawie art. 339 traktatu wersalskiego, który postanawia, że Niemcy mają oddać państwu koalicyjnym i sprzymierzonemu, interesowanym w żegludze na rzekach międzynarodowych, część swoich okrętów rzecznych — zapadł obecnie wyrok rozjemczy amerykańskiego rozjemcy w sprawie okrętów na Odrze. Według tego wyroku ma być odstąpionych Czechosłowacji 35,000 ton pojemności statków, 5683 HP siły holowniczej i przystań w Opolu, zaś Polsce 40,760 ton i 4849 HP siły holowniczej, jakoteż przystań w Kistrzyniu.

NIEPODJEJTE MILJONY.

Poniżej podajemy numerary wylosowanych milionówek, których właściciele nie zgłosili się dotąd po wygrane: 0.188.747, 0.470.094, 1.054.599, 2.154.313, oraz 2.486.758.

ZGON KONSULA POLSKIEGO W MONACHJUM.

Ludwik Włoddek, utalentowany dziennikarz i wytrawny publicysta, w czasach ostatnich generalny konsul w Monachjum, zmarł tamże przed kilku dniami po przebytej operacji chirurgicznej. Przed poświęceniem się służbie dyplomatycznej pracował kolejno w kilku dziennikach warszawskich. Przed laty kilkunastu wydelegowany był do Parany na studia nad naszym wy-

chodstwem i przywiózł stamtąd cenne materiały, wydane następnie w osobnej rozprawie. Cześć Jego pamięci

Brazylija.

Kurytyba.

Banknoty 5-milrejsowe, 16 estampy, rząd wycofuje z obiegu.

8-letnia dziewczynka Helena, córeczka niejakiego João Delese, zatrudnionego w tartaku Carnasciali przy ulicy Matadouro Velho, bawiła się z dziećmi na składnicach belek. Nagle jedna z nich się zesunęła i spadła na Helenkę tak, iż ta wskutek ciężkich obrażeń na miejscu wyzionęła ducha.

Kupiec Emilio Laborda z Portão doniósł policji, że z jego domu zginęła bez wieści 17 letnia Zulmira. Policja wszczęła poszukiwania za nią.

W tutejszym parku »Passeio Publico« usiłowała sobie odebrać życie niejaką Matylda Silva, lecz zanim zdążyła zamierzyć wykonać, zabrała ją policja na odwach i przekonała ją o niewłaściwości takiego postępowania.

Przy czyszczeniu broni zranił się w udo oficer Joaquim Furtado, zmieszkały przy ulicy João Negrão.

W szpitalu obłąkanych powiesił się 42-letni Alberto Ferreira de Sta Anna, który już od 1912 roku tam przebywał.

Paraná.

W Morretes pojawiła się znowu zaraza tyfusu, którą przypisują brakowi wodociągu, dlatego powszechnie domagają się wybudowania zakładów wodnych.

Na stacji Barreirinha parowóz pociągu towarowego przejechał córceczkę niejakiego Benjamin Geronaso. Mimo usiłowań ze strony palaczy i samego kierownika parowozu nie udało się lokomotywy zatrzymać. Ciało dziecka jest zupełnie zmiażdżone, jedynie główka ocalała.

W Ponta Grossie policja przyaresztowała szajkę graczy hazardowych, którzy znajdowali się u niejakiego Avelino Pinto i uprawiali tam swe brudne rzemiosło, urozmaicając je od czasu do czasu bójką i pijatyką.

Indjanie w Queimados, którym rząd wyznaczył 8000 akkrów ziemi na zamieszkanie oburzyli się na kolonistów, którzy czasem zabrali ziemię i poczęli się na niej osiedlać. Obecnie naliczono 6000 kolonistów wobec 30 rodzin indyjskich. Mimo swej nikłej liczby indjanie napadają na osady kolonistów, burzą je i mordują osadników, co wywołuje wielkie rozgorczenie wśród ludności, która zwróciła się o pomoc do rządu.

W Serra Negra, nad rzeką Assunguy, zastrzelił kolonista Manoel Moreira Pinto wielkiego tygrysa, który już od dłuższego czasu zjadał mu z pułapek zwierzę. Futro tygrysa mierzy od pyska do ogona 2,50 metra. Piewien amator kurytybski dał mu za to przeszło 100 milrejsów.

Przy wyborach na wiceprezidenta Brazyliji i na senatora parańskiego otrzymani:

Estacio Coimbra w Kurytybie 892 głosów, a w municypjach 4421

głosów, zaś Affonso Camargo otrzymał w Kurytybie 993 a w municypjach 4449 głosów. Obuch zatem należy uwarzać za wybranych, gdyż i w innych stanach głosowano przeważnie za nowym wiceprezydentem Estacio Coimbra.

Rybaćcy z portu Paranaguá puścili się w podróż do Rio de Janeiro, by na swój sposób uczcić Centenario. Podaż jswą zamierzają wykonać jedynie przy pomocy swych czołów rybackich.

Dwaj chłopcy, Sergio Loyola Villela i Luiz Manente, obaj z Ponta Grossy, bawili się bronią przyczem Villela wymierzył do Manente i trafił go w okolicy serca, tak, iż krwią zbroczony musiano oddać do szpitala. Oto skutki kina!

Z okazji wyścigów konnych przyszło w Morretes do walnej bójki przyozem niejakiego Otaivio Vieira odniósł ciężkie obrażenia.

W Campo Eré w municypjum Chapeco, rzucili się powinowaci rodziny Lara na kupca Lourenço Cabral i zamordowali go, poczem wtargnęli do mieszkania zabitego i zamordowali jego dwóch synów. W bitwie padł bandyta Abelino Lara. Powiadają, że większą część mieszkańców tej miejscowości, to bandyci i mordercy, wobec których policja jest bezsilna, gdyż na wieści o zbliżeniu się policji uciekają kolejno to do Parany, Santa Cathariny lub też do Argentyny. Mordercy ci są postrachem całej okolicy.

W Iraty bawił się młodociany João Fregosso z rewolwerem tak długo, aż broń wypaliła i zraniła ciężko niejakiego José Farnino de Lara.

Dnia 22. b. m. zamordował bandyta Antonio Thereza niejakiego Duque Bernardino de Oliveira z Iraty, poczem zbiegł.

Rio de Janeiro.

Z okazji Centenario rząd zamierza wybić monety jubileuszowe po 500. rs. i 1\$000. Jako materiał będzie służyła miedz i nikiel.

Ze śpichlerzy »Companha Usinas Nacionaes« skradziono 715 worków cukru.

Stowarzyszenie »Skautów« wydało odezwę, w której zwraca się do publiczności z prośbą o zbieranie zabawek, celem rozdania ich pomiędzy ubogich dzieci dla upamiętnienia Centenario.

Prezydent Portugalji wyruszył dnia 21-go bieżącego miesiąca w podróż do Brazyliji.

Pawilon portugalski na wystawie w Rio de Janeiro zawalił się i pogrzebał pod gruzami 13 robotników, 20 zaś odniosło ciężkie rany.

W wrześniu zeszłego roku przybył do Rio de Janeiro angielski żeglowiec »Northland«, celem odnowienia niektórych zużytych części. Zczasem jednak ładunek począł ginać, okrętu nie naprawiono, kapitan zaś przeniósł się do miasta i zwolnił załogę, jednemelwem o okręcie zapomniano. Obecnie jednak zarząd portu zwrócił się do Konsula angielskiego by zbadał tę podejrzaną sprawę, gdyż okręt poczyna tonąć.

300 lekarzy amerykańskich zamierza w marcu 1923 roku odwiedzić Brazylię. Przybędą oni okrętem »Wandiek«.

W Rio de Janeiro odbyło się w tych dniach uroczyste poświęcenie Banku Katolickiego w obecności wielu osób i przedstawicieli wszelkich klas społeczeństwa katolickiego.

Sergipe.

Załoga pewnego okrętu do łowienia wielorybów postanowiła odwiedzić wystawę w Rio de Janeiro. W tym celu po uroczystem pożegnaniu w Aracaju, na którym był obecny także prezydent stanu Sergipe, udali się w podróż wzdłuż brzegów Brazylii, by na Centenario wystąpić jako przedstawiciele swego zawodu.

São Paulo.

Poseł japoński udekorował w imieniu rządu japońskiego prezydenta stanu São Paulo orderem stonca.

Rio Grande do Sul

W okolicach S. Lourenço natrafiono na nowy rodzaj żmii, którą dla zbadania przesłano do odnośnych zakładów. Ludność tamtejsza nazwała ten rodzaj żmii »Jararaca de Agosto«.

Ogromna burza zalała w Bagé, łamała drzewa, zrywała dachy i poczyniła wiele szkód. Na stacji kolejowej wioher popychał wagonami, tak, iż nastąpiło zdzerzenie wagonów z nadjeżdżającym pociągiem pasażerskim. Kierownik parowozu wypadł na szyny i odniósł liczne obrażenia.

W mieście zapadło się kilka domów drewnianych.

Ze swiata.

Francja.

FRANCJA ZA KORFANTYM.

Warszawa. Rzeczpospolita donosi, że wybór Korfantego przyjęto wszędzie w Paryżu, z wyjątkiem skrajnej lewicy, z największym zadowoleniem. Korfanty, obok Paderewskiego i Dmowskiego, uważany jest we Franoji za jednego z najznamienitszych polskich mężów stanu. W żywej pamięci zachowują tam jego występy poselskie w Reichstagu i ostatnie na Górnym Śląsku.

»Journal« pisze, że wolność parlamentarną w Polsce chcą naruszyć stronnictwa lewicowe, popierając Piłsudskiego, który chce mieć swój własny rząd. »Action française« zauważa, że Piłsudski mógłby stworzyć nowy rząd, idąc jedynie za wzorem meksykańskiego generała, tego jednak nie chce lud polski. »Journal des Debats« obawia się, czy nieustępliwe stanowisko Piłsudskiego i jego zwolenników, nie grozi wojną domową Polsce nie brakowało nigdy patriotyzmu, a pożądanym byłoby, by w Polsce doszedł do steru silny rząd.

Dzienniki francuskie porównują niedomówienia polskich agencji rządowych do niemieckich wojennych komunikatów.

Anglja.

KONTROLA FINANSOW NIEMIECKICH.

Londyn. Termin przyjazdu Poincarego do Londynu przyciągnął się o dwa tygodnie. Chamberlain ma nadzieję iż w konferencji wezmą udział rządy wszystkich sprzymierzonych państw. Poincarému i Lloydowi George'owi przedstawiono sprawozda-

nie komitetu gwarancyjnego, który ma stanowić materiał informacyjny dla narad.

«Daily Telegraph» donosi, iż raport zawiera projekt dwóch rzeczoznawców, z których jeden miałby kontrolować wydatki, drugi dochody państwa niemieckiego. Poza tym raport przewiduje wybór dozorey finansowego dla kontroli podatków niemieckich.

DE VALERA UMARŁ

Paryż. Według doniesienia «Daily Express» De Valera, słynny kierownik powstania irlandzkiego, umarł.

Według doniesienia z Dublina, naczelnym wodzem armii irlandzkiej wybrany został Collins i tego w krótko po objęciu kierownictwa zamordowano w ohydny sposób.

PRZECIWKO SZTUCZ-NEMU WYWYŻSZANIU SYONISTÓW W PALESTYNIE.

London. Churchill wysłał pismo do obecnej administracji Palestyny, że Anglia chce dać żydom schronisko w tym kraju, ale nie godzi się aby kultura i język arabski w Palestynie nie zostały skrzywdzone i zniszczone.

Niemcy

FLOTA HANDLOWA NIEMIECKA WZRASTA.

London. Z obliczeń podanych przez «Rejestry Lloydów» wynika, że stan floty handlowej niemieckiej znacznie się powiększył.

Przed rokiem jeszcze miały Niemcy okrętów handlowych 1,783,000 ton. Stan ten wzrósł więc o 1.131,000 ton. Zwiększenie się tego stanu nastąpiło częściowo z powodu budowy nowych okrętów, częściowo z powodu zakupienia z powrotem przez Niemcy okrętów, które były wydane państwu koalicyjnym.

NIEMCY CZUJĄ SIĘ BARDZO DOBRZE.

London. «Daily Mail» miał wywiad z lordem Northcliffe, który podróżował po Nadrenji.

Niemcy, mówi Northcliffe, mówią wciąż o bojkotowaniu ich kraju, więcej jest w tym jednak szczerka niż kłamanie. Gdyby się ich zmusiło do szczyrych wyjaśnień bez krętać, zmieniliby ton.

Northcliffe stwierdza, iż do broby w krajach Nadrenji jest nie mniejszy, niż w innych krajach świata.

«Ilość ludzi bez pracy jest tam bardzo mała; liczba urodzin ogromna, żebraków nigdzie się nie spotyka!».

KOMEDIA ZE SAMOBÓJSTWEM MORDERCÓW RATHENAU.

WIEDEŃ. Paryskie pisma przynoszą ciekawe odkrycia w sprawie komedii samobójczej obu morderców Rathenau, oficerów Lichera i Kerona. Zdaniem tej prasy, samobójstwo to było zwyczajną komedią, albowiem zwłoki znalezione w ruinach zamku Saaleck w Saksonii, należały do dwóch nieboszczyków, zmarłych w miejscowym szpitalu.

Podejrzany był pospiech, z jakim obu rzeźmich morderców pochowano, chociaż nie stwierdzono ich tożsamości. Na zwłokach nie znaleziono żadnego śladu krwi. Policja niemiecka poprostu wywoziła

nocną porą ze szpitala dwóch nieboszczyków, okłamała świat, że są to mordercy Rathenau, pozem ich szybko pochowała. Prasa paryzka piętnuje bezczelne to postępowanie władz niemieckich.

MIKOŁAJ MIKOŁAJEWICZ W BAWARJI.

Berlin. Berliński organ wychodzący z rąk rosyjskiego «Rul» donosi, że Wielki książę Mikołaj Mikołajewicz, który przebywał we Włoszech, bawi obecnie w Bawarii, gdzie skupił się inne osobistości reakcji rosyjskiej.

Rosja

WOBEC UBOŻENIA SOŚWIETÓW.

Ryga. Handel z Rosją sowiecką przez państwa bałtyckie ostatnimi czasami wybitnie się zmniejszył. Przez Łotwę zamiast poprzednich 250 wagonów dziennie, idzie obecnie do Rosji zaledwie 50 wagonów.

ŻNIWO CHLERY W ROSJI.

Berlin. Badacze chorób zakaźnych niemieckiej czerwononogi krzyża, pracujący w łączności z rosyjskimi władzami zdrowotnymi, stwierdzili, że śmiertelność na cholera w samej Moskwie wynosiła 55 procent ogólnej liczby.

BOLSZEWICKI CYNIZM.

Jeden z dyplomatów Polskich, który wrócił z Rosji, opowiada w pismach warszawskich, że bolszewicy w cerkwi rosyjskiej zamiast słowa Hospod, wprowadzili wyrazy Towarzystwo. Ten rytuał wywarł olbrzymie oburzenie, zwłaszcza u chłopów.

RZEŹ KOMUNISTÓW W WARSZAWIE.

Lwów. «Hromacki Wiestnik» przynosi wieści z kół emigracyjnych w Warszawie o rzekomym wybuchu wielkiego ruchu na Ukrainie. Powstańcy w sile 30,000 ludzi po krwawych bojach z bolszewikami, zajęli miasteczko Kamieniec, gdzie wyprawili rzeź urzędników bolszewickich i komunistów. Urzędowego potwierdzenia tych wiadomości brak.

REWOLUCJA W TURKES-TANIE.

Baku. W południowych częściach rosyjskiego Turkestanu wybuchła rewolucja na podkładzie religijnym, skierowana przeciw sowietom.

WYROKI ŚMIERCY W MOSKWIE.

Rzym. Z Moskwy donoszą, że rosyjski trybunał wojskowy skazał na śmierć 30 uczniów szkoły wojskowej w Kronsztadzie, gdyż uchylili się od uczęszczania do szkoły.

DZIEŃ TRUPÓW.

Potworny obrazek, krew ścinający w żyłach przynosi z Rosji sowieckiej angielski dziennik «Daily Express». Oto w Odesie co tydzień na rozkaz władz sowieckich, odbywa się «dzień trupów», w którym mobilizuje się ludność, ta zbiera trupy, zawałające ulice i odnosi na cmentarz, gdzie je grzebie. Używa się do tej strasznej roboty zbierania trupów czasami gnijących od tygodni, ludzi nieinteligentnych, na

których «proletariat» zwał najgorsze roboty.

NIEMCY JUŻ ODBUDOWUJĄ ROSJĘ.

Moskwa. Komisarjat handlowy sowiecko-rosyjski dla spraw zagranicznych donosi o zawarciu układów Ukrainy sowieckiej z grupą banków niemieckich, które udzielić mają Ukrainie sowieckiej kredytu w wysokości 100 milionów marek niemieckich na odbudowę rolnictwa w południowej Rosji. Wspomniana grupa bankowa otrzymała zezwolenie na zagospodarowanie 20,000 dziesięcin w guberni odeskkiej. (Podobno 100,000 kolonistów niemieckich ma osiedlić się na ziemi pra-słowiańskiej. Jest to ostatni akt tej strasznej tragedji rosyjskiej. Pr z y p R e d.)

WYROKI ŚMIERCY NA STUDENTÓW RUSKICH.

Lwów. Ukraińska organizacja «Kobuz» rozwiesiła w nocy na ścianach miasta wyroki śmierci na 23 ruskich akademikach, którzy zapisali się i uczęszczają do polskich wyższych uczelni w Lwowie.

ZATWIERDZENIE WYROKU NA DUCHOWNYCH.

Helsingfors. Tutejszy oddział Bosty komunikuje, że Wcik zatwierdził wyroki śmierci na duchownych, występujących przeciwko konfiskacie kosztowności cerkiewnych; między innymi na metropolicie Benjaminie i biskupa Benedykta.

DALSZE REPRESJE.

Paryż. Na rozkaz rządu sowieckiego aresztowano biskupa smoleńskiego Filipa, za wzbranianie wydania kosztowności cerkiewnych. Z tego samego powodu Trybunał rewolucyjny skazał na śmierć arcybiskupa syberyjskiego Anatola.

Litwa.

LITEWSKIE BESTJALSTWA.

Wilno. «Dziennik Wileński» donosi, że w nocy z dnia 16-go na 17 lipca regularny oddział wojska litewskiego otoczył wieś Dowgirdziszki w pasie neutralnym; w okolicy Trok. Żołnierzy litewscy na padli na posiadłość gajowego, okrzyki zabudowania, poczem podpalił budynki mieszkalne, stajnie i stodoły. Litwini mordowali każdego kto próbował umknąć z palących się domów. Liczba ofiar dosięga do kilku-nastu ofiar i nie jest na razie jeszcze ustalona.

ŻOŁNIEŹE LITEWSCY UCIEKAJĄ DO POLSKI.

Wilno. W ostatnich czasach dezercja z armii litewskiej ogromnie wzrosła. Dezercerzy szukają schronienia na terytorjum polskiem. I tak granicę Polski przekroczyła ostatnio grupa uciekinierów, złożona ze 101 osób.

Japonja.

JAPONJA ZA POKOJEM.

TOKIO. — Tomosaburo Kato, nowy premier japoński wyraził gotowość współpracowania z innymi mocarstwami celem dławienia zmniejszenia zbrojeń i utrzymania pokoju na świecie, zgodnie z uchwałami Ligi Narodów i traktatu konferencji waszyngtońskiej. Co do Rosji, Kato zaznaczył, że

Japonja ubolewa wielce nad cierpieniami ludu rosyjskiego i życzy, aby Rosja jaknajprędzej mogła otrzymać pomoc. Gabinet japoński będzie się starał przyjaźnie załatwić sprawy Syberji.

St. Zjednoczone

AMERYKA NIE UZNAŁA UKRAINY.

Waszyngton. Rząd Stanów Zjednoczonych uznał za państwa samodzielne Litwę, Łotwę i Estonię, nie uznał natomiast Ukrainy. Decyzja ta odbiega od linii wytyczonej Wilsona, który jak wiadomo, nie uznał państw bałtyckich za samodzielne, nie mówiąc już o Ukrainie, samodzielności której na serjo w Ameryce nie brano.

Meksyk.

DZIECI W MEKSYKU ZA DAJĄ OTWARCIA SZKÓŁ.

Juarez. Meksyk był świadkiem niezwyklej demonstracji dzieci szkolnych, które w liczbie 100 przybyły do ratusza domagając się otwarcia szkoły. Dajcie nam nauczycieli, my chcemy pójść do szkoły, wołały dzieci do urzędników.

Przyczyną zamknięcia szkół było to, że nauczyciele nie otrzymywali dostatecznej pensji i dlatego porzucili pracę nauczycielską, aby zmusić władze miejskie i stanowe do udzielenia im większej pensji. Wskutek żądania dzieci, Izba handlowa postanowiła postarać się o fundusze na pensje dla nauczycieli.

Ostatnie wiadomości

CENTENARIO W KURYTYBIE.

Władze tutejsze ogłosiły następujący program na Centenario: Dnia 7-go o godzinie 9-tej: Uroczysta Msza św na placu «Republika», celebrowana przez J. E. Biskupa D. João Braga; o godzinie 10: Poświęcenie nowej szkoły normalnej; o godzinie 11 i pół: Poświęcenie nowej ulicy «Avenida da Independencia»; o godzinie 13 i ćwierć: Uroczyste przyjęcie w pałacu prezydenta; o godzinie 14: Parada wojskowa; o godzinie 16: Odświeżenie pomnika Ks. Ildefonsa na placu «Santos Andrade»; dzieci, w liczbie 5000 odśpiewają Hymn Niepodległości; pochod dzieci szkolnych; o godzinie 20: otwarcie wystawy szkolnej w «Gymnasio Paranaense»; o godzinie 21: akademja w teatrze «Guayra» z następującym programem: Hymn narodowy, przemowy i śpiewy; o godzinie 22: pochod z pochodniami, szkół, towarzystw i publiczności z teatru «Guayra». Dnia 8-go o godzinie 1 do 3, popołudniu, koncert wojskowy na placu «Osorio»; o godzinie 3 do 5 na placu «Santos Andrade»; o godzinie 7 do 9: na placu «Tiradentes». Dnia 9-go o godzinie 1 do 3, popołudniu: koncert wojskowy na placu «Santos Andrade»; o

godzinie 3 do 5: na placu «Tiradentes»; o godzinie 7 do 9: na placu «Osorio».

Dnia 10-go o godzinie 9 rano: zabawa na polach Internacjonal z popisami 1.200 dzieci szkolnych; o godzinie 1 do 3 popołudniu: koncert wojskowy na placu «Tiradentes»; o godzinie 3 do 5: na placu «Osorio»; o godzinie 7 do 9: na placu «Santos Andrade».

HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI.

Warszawa, 29. W miesiącu kwietniu handel zagraniczny polski wyniósł 19 biljonów 731 milionów marek.

KRAŻOWNIK FRANCUSKI «FRANCE» ZATONAŁ.

Paryż 28. Krażownik «France» o pojemności 23000 beczek wjechał w porcie Quilbernu na skałę i zatonał zaląż w liczbie 900 chłopów wyratowano z wyjątkiem 3 strażaków.

HRABIA d'EU ZMARŁ.

Olinda, 29. Na pokładzie parowca «Massilia» zmarł w drodze do Brazylii Hrabia d'Eu członek byłej brazylijskiej rodziny cesarskiej. Ciało hrabiego złożono w ozdoby kajucie. Rząd kazał je przywieźć do Rio de Janeiro, gdzie odbędzie się uroczysty pogrzeb.

Sekretarjat Związku «Oświata» Zawiadania p. p. nauczycieli i Towarzystwa i większej pensji. Wskutek żądania dzieci, Izba handlowa postanowiła postarać się o fundusze na pensje dla nauczycieli.

Wskutek żądania dzieci, Izba handlowa postanowiła postarać się o fundusze na pensje dla nauczycieli.

Wskutek żądania dzieci, Izba handlowa postanowiła postarać się o fundusze na pensje dla nauczycieli.

Wskutek żądania dzieci, Izba handlowa postanowiła postarać się o fundusze na pensje dla nauczycieli.

KURS PIENIĘŻNY.

Funct sterling 33,600, frank francuski 586 rs., lira 356 rs., dolar amerykański 78,500 milrejs portugalski 405 rs., pez argentyński papierowy 24780, tony 6240, peso urug. 6150, korona austriacka 000 rs., marka niemiecka 006 marek polskich 10q0 za 1\$000.

Apteka Paranaense

Z Rua Saldanha Marinho

PRZENIOSŁA SIĘ NA

Ru 15 de Novembro 5.

ZWIĄZEK POLSKI W KURYTYBIE.

Najszan. zapraszam Sz. członków na ZEBRANIE MIESIĘCZNE

które odbędzie się dnia 3-go września r. b. o godzinie 2 i pół popołudniu w własnym lokalu przy ulicy Carlos de Crvalho 78. Upraszam również o przybycie na zebranie członków sekcji Gimnastycznej.

Sekretarz. KAZIMIERZ MITCZUK

BACZNOŚĆ!

TOWARZYSTWA SZKOLNE, SZKOŁY I CZŁONKOWIE «OŚWIATY».

W tych dniach zostały nadesłane do NASZYCH szkół i towarzystw oraz księży i opiekunów szkół katolickich kwestjonariusze szkolne z «Kultury». Mimo tego wysocze niewłaściwego postąpienia «Kultury» prosimy te kwestjonariusze wypełnić i przesać je wprost i tylko do «Oświaty» na adres: Ourityba — Caixa Postal 155.

ZARZĄD «OŚWIATA».

BANCO NACIONAL DO COMMERCIO

ROK ZAŁOŻ. 1915 — CENTRUM W PORTO ALEGRE

Kapitał Zakładowy 25.000.000\$ -- Rezerwy 16.417.280\$050

SIEDZIBA FILJI W KURYTYBIE, WE WŁASNYM GMACHU:

Rua 15 de Novembro N. 41 --- Róg ulicy Mar. Floriano.

Adres dla telegramów: "BANMERCIO" --- Caixa Postal 136

Posiada 32 filij w najgłówniejszych miastach stanu Rio Grande do Sul, 8 w stanie Santa Catharina; we Florianopolis, Joinville, Blumenau, Lages, Itajahy, Porto União, Laguna i Brusque.

1 w stanie PARANÁ: W KURYTYBIE, Ponta Grossa, Rio Negro, Paranaíba i Guarapuava.

2 w stanie Matto Grosso: w Corumbá i Campo Grande

Pracuje za pomocą rozległej sieci korespondentów w kraju i zagranicą. Potrąca weksle i czeka w walucie krajowej i zagranicznej.

Udziała pożyczek, skupuje i sprzedaje waluty

Przekazuje do najgłówniejszych miejscowości Euroy, Ameryki Północnej i Południowej, Azji, Afryki i Oceanji.

Wystawia pakiety płatnicze lietownic, czekami lub telegraficznie do wszelkich miejscowości w kraju i zagranicą.

Zajmuje się ściąganiem długów handlowych

Przyjmuje wkładki na rachunek bieżący (conta corrente), za wypowiedzeniem i na stały termin, płaćąc korzystne procenty.

Utrzymuje osobny oddział wkładek ludo-ych, uznany przez Rząd Federalny, dla drobnego przemysłu, przyjmując wkładki od 21\$000 do wysokości 5000\$000, wypłacając zaś do wysokości 100\$000 tygodniowo bez poprzedniego wypowiedzenia.

Przyjmuje kosztowności, walory, police i t. p. celem przechowania, na co przeznaczony jest obszerny i mocny dom pewny.

Zajmuje się ściąganiem rachunków i zaległości z urzędów skarbowych, federalnych, stanowych i municypalnych; zakładów, fabryk, handlow i t. p.

APTEKA J. MAZUR

POD FIRMA

PHARMACIA AURORA

ULICA AQUIDABAM N. 62.

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres aptekarstwa SZYBKO, TANIO I SUMIENNIE.

Posiada również na składzie preparaty gotowe, tak krajowe jak zagraniczne, które sprzedaje tanio dlatego aby sprzedać dużo W DZIEŃ LUB W NOC.

WAŻNE UWADOMIENIE PUBLICZNOŚCI.

WIELKI POŻAR SKLEPU A COLONIAL

Sklep „A COLONIAL“ przeniósł się tymczasowo na Praça Zacarias N. 13, gdzie niebawem urządzi wielką wyprzedaż wydatowanych towarów po wszelkich cenach.

Wszystkie eale i uszkodzone wprost na pół darmo. Odpadki na wagę i w paczkach.

Wyszukajcie okazję by poczcić zakupy. Niebawem korzystać!

PRACA ZACARIAS N. 13.

KOLONIZACJA.

Na nowej bardzo kwitnącej kolonii Bom Successo sprzedaje się pierwszej klasy ziemie herwalowe i bardzo urodzajne ziemie do sadzenia.

Kolonja Bom Successo jest węzłem łączącym drogi Florianopolis — Blumenau — Timbo — Itayopolis — Mafra.

Nadto są do sprzedania: Fazendy 50 alkwowe, 100 alkwowe i 200 alkwowe. Każda fazenda ma kamp. herwa mate i ziemię uprawną. --- KUPUJCIE!

Blizszych informacji udziela agencja kolonizacyjna.

Germano Oertel Itayopolis, Estação Mafra, Sta. Catharina.

CASA IDEAL

CURITYBA — RUA JOSÉ BONIFACIO N. 9 — PARANA W pobliżu Katedry.

Przybywając do Kurityby nie omieszkać odwiedzić naszego sklepu obuwia. Ponieważ posiadamy własną fabrykę obuwia, jesteśmy w stanie obsłużyć każdego fregaza wedle gustu i życzenia.

Prócz obuwia najrozmaitszego gatunku przewidzimy także wszelki skład potrzebny, gum, farb, sznurowadła i cholewki.

Zwracamy uwagę, że wve fabryce wszelkie ceny na obuwie są o wiele niższe, niż w poszczególnych sklepach, zależnych od fabryk.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!

Piwo „CRUZEIRO“

jest najlepsze

Zawiadamiam Szanownych kolonistów że kupujemy w każdej ilości jęczmień tylko dwurzędowy

Luiz Leitner

CURITYBA — BATEL — PARANA — CAIXA POSTAL 180

Chcecie kupić tanio?

NACZYNNIA PORCELANOWE, ŻELAZNE, NARZĘDZIA ROLNICZE, FARBY, OLEJ, DROBNE RZECZY, SZKŁO DO OKIEN i t. d. --- ZAŁAZO W SZTABACH.

Kupujcie tylko

W CASA VERMELHA
Rua José Bonifacio N. 15

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

BYŁY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH.

LEKARZ I OPERATOR.

KURYTYBA — RUA S. FRANCISCO N. 25.

Leczy podług najnowszych sposobów.

Wykonuje wszelkie operacje chirurgiczne.

Chorych zamiejscowych przyjmuje na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roentgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte.

ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE.

Dr. Carlos Heller

Wszecstronna Klinika.

Specjalne leczenia chorób wenerycznych i pęcherza (Cystitis Gonorrhoe).

GODZINY PRZYJĘĆ:

Od 9-ej do 11-ej: w aptece Gerber — Portão.

Od 1-ej do 4-ej: Praça Tiradentes N. 57 (nad apteką „Minerva“)

Niemieckie farby „BAYER“

dla użytku domowego celem farbowania walańnych, bawelnianych i jedwabnych materiałów sprzedaje się we wszelkich ilościach i kolorach w sklepie

„Carlos Luhm“

TRAVESSA MARUMBY N. 77 — RÓG RUA RIACHUELO N. 52 — CURITYBA — PARANA.

CENY TARGOWE

w Kuritybie dnia 30 sierpnia 1922 roku.

NAZWA PRODUKTU	CENA ZA	MILNEJSY
Zyto worek 60 kg	60 kg.	108000
Pszonica argentyńska tutejsza	60 kg.	188000
Owies	15 kg.	28000
Jęczmień	60 kg.	68000
Ryz biały	60 kg.	408—508
Ryz czerwony	60 kg.	368000
Kukurydza	60 kg.	68000
Kasza tatarszana	60 kg.	308000
Fazon	60 kg.	168000
Fasola nowa	60 kg.	128000
Groch	60 kg.	108—168
Ziemiaki angielskie	50 kg.	88000
Cebula	15 kg.	88000
Mąka pszenna sublimna	44 kg.	288000
lilii	44 kg.	388000
mandiołowa	40 kg.	108000
żytnia	15 kg.	78000
Otreby	30 kg.	58000
Cukier mascavinho Rio Gr.	1 kg.	8600
biały rafinowany	1 kg.	18000
biały mielony	1 kg.	8800
Sól	1 kg.	8350
Masto	1 kg.	48000
Jaja	1 tuzin	8500
Kura	1 sztuka	18400 — 28500
Slonina	1 kg.	28000
Smalec	1 kg.	28000
Mięso wołowe	1 kg.	18100
wieprzowe	1 kg.	18400
Chleb	1 kg.	8800
Kawa	1 kg.	28400
Herwa mate	1 kg.	8500
Miód	1 kg.	8500
Kaszas	100 litrów	908000
Wino nacional	100 „	808000
Nafta, skrzynka		288000

Ceny powyższe płacą kupey w Kuritybie, nabywcy, względnie wendziści pobierają zwykle wyższe.

„A VENCEDORA“

FABRYKA KARMELKÓW I CUKIERKÓW. W NAJLEPSZYCH GATUNKACH I W PAPIERKI OWIJANYCH.

Majnowych, kokosowych, miętowych, cytrynowych, ananasowych, truskawkowych, bananowych, mlecznych i dużo innych.

Prócz tych mam jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych.

Upraszam Sz. Rodaków o łaskawe przekonanie się o tem, że są najtańsze i najlepsze w Kuritybie.

Franciszek Bachowski

CURITYBA — Rua Cabral N 58 — PARANA

FR. DERGINT
LIGA
czyli POWSZECHNY ZWIĄZEK NARODÓW
jej zadania względem ludzkości.
DO NABYCIA U FRANCISZKA DERGINTA — Rua DR. PEDROZO 140 — CURITYBA.
Cena z przesyłką 58000\$

Ogłaszajcie w „Ludzie“

Bardzo ważne ogłoszenie. --- Nader kosztowna okazja!
Mam na sprzedaż ładne gospodarstwo, dobrze ogrodzone; 16 1/2 aliktra ziemi urodzajnej, w tem 3 aliktry herwalu i lasu. Piękny dom z wygodną kuchnią, stodoła i liczne zabudowania. Obszer-ny sad z śliwami, jabłoniami i pomarańczami. Położenie blisko centrum kolonii.
Z powodu wyjazdu sprzedaję po cenie bardzo przystępnej. Informacji udziela: — FRANCISZEK KOTLEWSKI Kolonja ANTONIO OLYNTHO, MUNICIPIUM RIO NEGRO

Fabryka „CAFE BRASIL“.
MARCIN SZYNDLA & S-ka.
SKLEP ARTYKULÓW SPOŻYWCZYCH.
Kupujemy i sprzedajemy wszystkie produkty krajowe. Wielki skład cukru, kawy, soli, wódki, naty i t. d.
Sprzedaję hurtownia i na rozdrób.
CURITYBA — PLAC TIRADENTES 19 — TELEFON 28
Filja: Kolonja Thomas Coelho.

Silę Herkulesa
dodaje piwo z browaru
ATLANTICA przewyższo-
jące wszystkie inne.

nego sędziego, toć na tem pudełeczku stoi wyraźnie napisane: Dwa razy dziennie bierz po jednym.

Korespondencje

Izabel-Hanza, dnia 3 lipca 1922

Donoszę, że dnia 30-go lipca bieżącego roku rządy Hansa obchodzą 25 latnia rocznicę swego istnienia. Uroczystość była połączone z wystawą okazów i produktów rolnych; także Polacy mieli okazy i wyroby, jak konie, rogacie bydło i swój skio wyroby. Choć dzień był pochmurny, dzysty, to jednak ludzi uszczęśliwiło się z różnych stron. Przybyli także dwa pociągi z Mafry, a drugi ze São Francisco, i tak liczone na cztery tysiące ludzi. Nasz ksiądz z Jaraguá czekał aż przyszy pociąg, by ludzie mogli być na mszy św. W Kościele ale z tych ludzi zaledwie część mogła się pomieścić. Podczas uroczystości jeden kolonista przejechał dziecku.

Donoszę jeszcze, że dnia 27-go lipca jeden kolonista, nasz rodak, poszedł ciąć las. Nagle gależ się urwała i trafiła go w bok bardzo niebezpiecznie; leży teraz chory. Drugie nie-zczęście spotkało innego kolonistę także rodaka, ukąsił go bowiem wąż jadowy, tak iż ciężko zaniemógł. FRANCISZEK KACZOROWSKI.

Porto Alegre dnia 14-8-1922 roku.

Dnia 30-go lipca odbyło się zebranie miesięczne Polskiej Kasy Pogrzebowej, wpłynęło do kasy 111\$000. Wypłacono członkowi p. J. Zimmer 180\$000, b. nau żona umarła.

Przybyło dwóch członków do naszej Polskiej Kasy Pogrzebowej: p. Piotr Bobik i Feliks Bellini i jest nas obecnie 90 członków.

„Polska Kasa Pogrzebowa” założona w miesiącu Maja 1920 roku, już punktualnie wypłaciła członkom w 10 ciu wypadkach smierci i chociaż mało członków do niej należy, posiada jeszcze czystej gotówki w kasie 2,821\$050. Z. BUDZYN.

SKŁADKI

Składki na „Oświatę”:

- Z listy N. 44, Fr. Lipski 7\$.
Z listy N. 70, Ad. Kosiba 2\$.
Z listy N. 12 i 44, Ks St. Piasecki-go: Wawrzyniec Sobieraj 2\$. Franciszek Lachowski 4\$. Bolesław Drątek 3\$.
Z listy N. 25, A. Mikowskiego: Samu-lak Michał 6\$.
Z listy N. 130, Ks. Zygmunt: Elżbieta Sierpińska 6\$.
Z listy Teodory Szankowskiej: Teodora Szankowska 10\$, Marja C Domańska 10\$. Wanda Bodziak Steradzka 12\$, N. N. na Związek 3\$.
P. Franciszek Samiód ofarował 18 książek dla biblioteki Związku „Oświata”.
W-ne Siostry z Thomas Coelho 21\$800
T-wo Wład Jagieły z Abranches za lipień 23\$000.

Santa Candida

Zaprasza się Szanownych Rodaków wraz z rodzinami na FESTE która się odbędzie w NIEDZIELĘ dnia 3-go WRZEŚNIA bieżącego roku, z okazji przypadającego odpustu. Wiele urozmaiceń, jak LEILÃO, gry i t. p. ZYSTY ZYSK PRZEZ WAZONY NA BUDOWĘ SZKOŁY Urządzający.

ZWIĄZEK POLSKI w Kurytybie.

Niniejszym zapraszamy Sz. cłon. wraz z Rodzinami na ZABAWĘ TANECZNĄ, która się odbędzie dnia 7-go Września roku bieżącego w lokalu własnym przy ulicy Carlos de Carvalho 73. Początek o godzinie 8-my wieczorem. Wstęp na zabawę tylko dla członków. Sekretarz - KAZIMERZ MITCZUK.

Towarzystwo „Wolność w Iraty” PRZEBUJE NAUCZYCIELA. Pensja miesięczna 180\$000. Mieszkanie w budynku szkolnym. Pożądaną jest znajomość portugalskiego do prowadzenia wykładów niektórych przedmiotów. — Zgłoszenia podług adresu: Józef Smolka - Iraty, Parana. Szkoła do objęcia natychmiast po zawarciu umowy.

Na Pomorzu, 10 kilometrów od Grudziądza jest na zamianę za ziemię w Paranie gospodarstwo 125 morgow (12 i pół alkrów).

70 morgów z emi pszennej, 3 morgów juki, reszta: ziemia na żyto, kartofle. Gospodarstwo to jest wydzierżawione na 9 lat, z których 1 rok już upłynął pachełż za dzierżawę płaci w naturze to znaczy we wtykach rożnego rodzaju. Kto je przedkłada wartość 125 centów w zyla na rok. Do gospodarstwa należy żelazny inwentarz składający się z dwóch krow. ect. Połączenie z miastem, ezosa (9 kilometrów) O bliższe wiadomości można się zgłaszać do Redakcji Ludu.

Casa Filizola

Wielka blacharnia i fabryka przyborów kuchennych.

SKLEP: Naczyn blaszanych. Emaljowanych, koprowych i kamiennych, noży, lamp, szyb, filtrów, gararków i wszelkiego rodzaju waz.

HURTOWNIE I DETALICZNE. Naprawia się także wszelkie rzeczy emaljowane, koprowe i blaszane.

CENY UMIARKOWANE. Domingos Filizola RUA BARÃO DO SERRO AZUL N. 5 - CURITYBA - PARANA

ZAKŁAD SZEWSKI

POD FIRMA

Mikołaj Jankosz

PRACA OSORIO - ESQUINA AVENIDA LUIZ XAVIER N 29. - CURITYBA.

Wykonuje wszelkiego rodzaju obuwie damskie, toęskie i dziecięce, jakoteż wszelkie reperacje.

Komitec Polskiego Kościoła św. Stanisława w Kurytybie urząda dnia 2-go września b. r. w lokalu Związku Polskiego PRZEDSTAWIENIE AMATORSKIE. Odegrane zostaną dwie jednoaktówki p. t.: „JASIEK SIĘROTA” i „BŁAZEK OPĘTANY”

ze śpiewami i tańcami krakowskimi. Kto raz widział sztukę pod tytułem „Błazek Opętany”, nie pozostaje czasu i grosza, by powtórnie ją zobaczyć.

Po przedstawieniu ZABAWA TANECZNA. Początek punktualnie o godzinie 8 ej wieczorem.

Czysty dochód przeznaczony na Kościół św. Stanisława w Kurytybie. O jaknajbardziejym udziale uprasza KOMITEC.

Podaję do wiadomości Szanownych Rodaków, że z dniem 5-go lipca b. r. otworzyłem przy ulicy São Francisco N. 56 (esquina rua Barão do Serro Azul) w Kurytybie

Gospodę Polską

w której Szanowni Rodacy znajdą za umiarkowanym wynagrodzeniem wygodnie urządzone pokoje i kuchnię smaczną i zdrową. Przyjmuję stałych słowników za umiarkowanym wynagrodzeniem.

BEZPŁATNE KAPIEŁ GORĄCA I ZIMNA.

Artur Gosławski

Redakcjom przybywającym do Kurytyby polecam: goręco i serdecznie ogłoszoną GOSPODĘ POLSKĄ naszego Redaka. Miejsce bardzo dogodne, prawie w centrum miasta, blisko kliniki D-ra M. Szeligowskiego. Z niej łatwy przystęp do Redakcji „Ludu”, która się znajduje na ulicy będącej przedłużeniem ulicy São Francisco.

PADARIA REFORMA.

DOBRY CHLEB! Bogaty skład towarów kolonialnych i napojów. Prócz uprzejmej obsługi, bezpłatna dostawa wprost do domu! Stale kupujemy sprzedaje się także na księżkę. Najniższe ceny dziennie. Zamiast gotówki przyjmuje się także produkty rolne. — IGNACY HABITH Aven. Dr. Candido de Abreu N. 64 Curityba - Parana.

Bardzo dobra okazja.

Z powodu wyjazdu sprzedam zaraz bardzo tanio 2 DOMY Z DRZEWA, KRYTE DACHÓWKĄ, STUDNIE, PIEC DO CHLEBA i t. p. Wszystko to na JEDNYM TERENIE 50 PALM SZEROKIM I 200 GŁĘBOKIM, położonym przy ULICY D. PEDRO SEGUNDO N. 48 W KURYTYBIE. Bliższych informacjami udziela: JAN PIOTROWSKI - RUA SALDANHA MARINHO N. 2 - PONTA GROSSA.

BIAŁY NAWOZ

NADSZEDŁ W TYCH DNIACH (od 15-go sierpnia) ZE SÃO PAULO DO SKLEPU

CASA VERMELHA

Rua Jose Bonifacio N 15

Najkorzystniejsze ceny!

AO LOUVRE

NAJWIĘKSZY I NAJLEPSZY DOM MÓD I KONFEKCIJ.

Curityba Joinville

Bardzo ważne ogłoszenie! Poza wszystkimi materiałami i modnym delikatnym płótnem mamy zawsze kompletny i delikatny wybór towarów służących do ogólnego użytku, które sprzedajemy po BARDZO UMIARKOWANEJ CENIE dla wszystkich fregezów.

Table with 3 columns: ZEFIR, BRIM, ALGODÃO. ZEFIR: w paski kolorowe, trwałe, metr \$800, 1\$000, 1\$200; ZEFIR GŁADKI popielaty, niebieski, 1\$200, 1\$300; Brim kremowy m. 1\$200. BRIM: ciemny w paski, metr \$800, 1\$200; Brim na-kropiony metr 1\$500; Brim kremowy metr 1\$500. ALGODÃO: w sztukach 10 metrów 9\$000, 11\$000 i 13\$000; podwójnej szerokości 160 centymetrów metr 2\$800, 3\$200 i 3\$600.

Table with 3 columns: PEUCIENKA, CHITA, -KAZMIR. PEUCIENKA: najlepsze w kratki, metr 1\$400; podwójne, metr 1\$800; w paski białe i czarne metr 1\$600; w kratki czarne i białe metr 1\$600. CHITA: w kolorach jasnych metr \$800, w barwach ciemno-typow niebieskich metr 1\$000; czarna i biała metr 1\$200. -KAZMIR: 140 cent. szerokości, czysta, metr 6\$400; niebieski i czarny 140 cent. szerokości, wełna czysta, metr 11\$000.

Table with 2 columns: POŁPEŁTNO, ETAMINE. POŁPEŁTNO: na obrusy: serwety białe 140 cent. szerokości, metr 3\$800; 160 cent. szerokości, metr 6\$800; kolorowe 140 cent. szerokości, metr 3\$800; 160 cent. szerokości, metr 6\$800. ETAMINE: na firanki metr 1\$800, 2\$400 i 2\$600. Kapy białe i kolorowe 9\$400, 9\$000 i 22\$000.

CENY STAŁE I ZA GOTÓWKĘ.

KOLONJA Cel QUEIROZ

(Amola Faca)

Z dniem pierwszego maja b. r. ziemia na kolonji Cel Queiroz z herwą, jako też pod uprawę, sprzedawana będzie po poniżej podanych cenach.

Cena ziemi wraz z pomiarem

Table with 2 columns: Area (alkierów) and Price. 10-20 alkierów po 70\$000 za alkier. 20-40 alkierów po 65\$000. 40-60 alkierów po 63\$000. 60-100 alkierów po 61\$000. 100-200 alkierów po 59\$000.

W cenę ziemi wchodzi już pomiar terenu i mapka jak że nabywca opłaca tylko przepis.

Zamawiający ziemię składa tytułem zadatku połowę wartości ziemi, zaś po odmierzeniu dopłaca resztę, poczem otrzymuje niezwłocznie tytuł definitywny. Przeprowadza parcelację i udziela informacji: WŁADYSŁAW RADECKI.

Adres dla listów: Ladisław Radecki - GUARAPUAVA - PARANA. --- Telegraficzny Radecki --- Guarapuava. (13)

KOLONIZACJA W CASTRO

Właściciele fazendy MARACANA sprzedają kilkadziesiąt lotów 10 alkrowych pierwszorzędnej ziemi (lasu) pod uprawę. Odległość nowej kolonii od Castro około 1 i pół mili. Cena za alkier od 200 - 300\$000. Kaplicę na miejscu. Biułynek na stację. Bliższych informacji udziela: D. SZEJLIGOWSKI W KURYTYBIE - Rua S. Francisco N. 25 i p. MUSIAŁOWSKI W CASTRO. (14)

CURITYBA Casa Metal CURITYBA

CAIXA POSTAL N 143

RUA 15 DE NOVEMBRO 44

José Hauer Junior & Cia.

Plugi, Brony i maszyny Rolnicze

NADESZŁY SWIEŻO W WIEL-

KIM WYBORZE. - WYROBY RUDOLF SACK I INNYCH FABRYK. - TANIO DO NABYCIA

